Duygusal Zeka De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Duygusal Zeka De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20395

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Duygusal Zeka De?erlendirme Ölçe?i, **duygusal zeka** düzeyini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? veya uluslararas? bir kaynaktan **uyarlama** yoluyla Türkçeye kazand?r?lm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in bilinen en erken kullan?m?, F. E. Ergin taraf?ndan 2000 y?l?nda haz?rlanan bir yüksek lisans tezinde gerçekle?mi?tir. Söz konusu tez, üniversite ö?rencilerinin sahip olduklar? **duygusal zeka** düzeyi ile Cattell'in 16 Ki?ilik Özelli?i (16 PF) aras?ndaki ili?kiyi ara?t?rmay? hedeflemi?tir. Ölçek, bireylerin duygular?n? tan?ma, anlama, yönetme ve kullanma yeteneklerini de?erlendiren maddelerden olu?maktad?r, ancak adaptasyon sürecine dair ayr?nt?l? psikometrik raporlar (geçerlik ve güvenirlik katsay?lar?) orijinal kaynakta eksiktir.

Anahtar Kelimeler

Duygusal Zeka, **Uyarlama**, Üniversite Ö?rencileri, Psikometrik Ölçek, 16 PF, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Ergin, F. E. (Uyarlayan ve Uygulayan).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **duygusal zeka** seviyelerini standardize edilmi? bir ?ekilde ölçmektir. Ergin (2000) çal??mas?nda bu ölçe?i kullanarak, üniversite ö?rencilerinin duygusal zeka düzeylerinin, yayg?n olarak kabul görmü? **ki?ilik özellikleri** (16 PF) ile nas?l bir korelasyon gösterdi?ini saptamay? amaçlam??t?r. Bu çal??ma, duygusal zeka yap?s?n?n ki?ilik teorileri içindeki yerini belirlemeye yönelik önemli bir ad?m te?kil etmektedir.

Ölçek, klinik veya akademik ara?t?rmalarda kullan?ma uygun olup, özellikle e?itim psikolojisi ve geli?im psikolojisi alanlar?nda bireylerin duygusal yeterliliklerini de?erlendirme ihtiyac?na yan?t vermektedir. Uyarlama süreci, ölçe?in kültürel ve dilsel ba?lamda Türk popülasyonuna uygunlu?unu sa?lamay? amaçlam??t?r.

Yap?

Duygusal Zeka De?erlendirme Ölçe?i, psikolojideki en önemli yap?lardan biri olan **Duygusal Zeka** (DZ) kavram?n? ölçmektedir. Duygusal zeka, genellikle dört temel alanda incelenen bir yetenekler bütünü olarak tan?mlan?r:

Duygular? Alg?lama: Kendinde ve ba?kalar?nda duygular? do?ru bir ?ekilde tan?ma yetene?i.
Duygular? Kullanma: Dü?ünmeyi kolayla?t?rmak için duygusal bilgileri kullanma yetene?i.
Duygular? Anlama: Duygusal dilleri anlama ve karma??k duygusal ili?kileri kavrama yetene?i.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Duygular? Yönetme: Hem kendindeki hem de ba?kalar?ndaki duygular? düzenleme yetene?i.

Bu ölçek, muhtemelen bu alt boyutlardan birini veya birkaç?n? kapsayarak, kat?l?mc?n?n duygusal yeterliliklerindeki genel seviyesini belirlemek üzere tasarlanm??t?r. Ancak, uyarlanan ölçe?in hangi spesifik DZ modeline (örne?in, Mayer ve Salovey'in Yetenek Modeli ya da Bar-On'un Karma Modeli) dayand???na dair detaylar orijinal kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in kaynak içeri?inde **Geçerlik** bilgisi mevcut de?ildir (belirtilen de?er: -). Adaptasyon çal??malar?nda geçerlik, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? ölçüp ölçmedi?ini gösteren kritik bir a?amad?r.

Bir uyarlama çal??mas?nda beklenen geçerlik türleri ?unlard?r:

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik yap?s?n? do?rulamak için Faktör Analizi kullan?lmas?.
Kriter Geçerli?i: Ölçek puanlar?n?n, duygusal zeka ile teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er ölçütlerle (örne?in, akademik ba?ar?, ya?am doyumu veya 16 PF gibi ki?ilik envanterleri) korelasyonu.
Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin, duygusal zeka yap?s?n?n tüm boyutlar?n? yeterince temsil edip etmedi?i.

Ergin'in çal??mas?nda 16 PF ile ili?ki incelenmi? olmas?, **yak?nsak/ayr??an geçerlik** çal??malar?n?n bir parças? olarak de?erlendirilebilir, ancak bu analizlerin sonuçlar? ve yap?sal geçerlik kan?tlar? hakk?nda detayl? bilgi bulunmamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in kaynak içeri?inde **Güvenirlik** bilgisi mevcut de?ildir (belirtilen de?er: -). Güvenirlik, ölçe?in tutarl? ve kararl? ölçümler yapma yetene?ini ifade eder.

Uyarlanan bir ölçekten beklenen ba?l?ca güvenirlik yöntemleri ?unlard?r:

?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i: Maddelerin birbiriyle ne kadar tutarl? oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsay?s?n?n hesaplanmas?. Yüksek bir alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verip vermedi?inin kontrol edilmesi.
Yar?ya Bölme Güvenirli?i: Ölçek maddelerinin rastgele iki yar?ya bölündü?ünde elde edilen puanlar aras?ndaki korelasyonun incelenmesi.

Her ne kadar kaynakta belirtilmese de, 2000 y?l?nda yap?lan bir yüksek lisans tezinde bu tür

ARABPSYCHOLOGY.COM

güvenirlik analizlerinin yap?lm?? olmas? kuvvetle muhtemeldir; ancak bu katsay?lar mevcut özet bilgide yer almamaktad?r.

Faktör Analizi

Duygusal Zeka De?erlendirme Ölçe?i bir **uyarlama** oldu?u için, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk popülasyonunda da korunup korunmad???n? test etmek amac?yla Faktör Analizi (Aç?klay?c? veya Do?rulay?c?) yap?lmas? gerekmektedir.

Faktör analizinin amac?, ölçekteki çok say?da maddenin alt?nda yatan temel boyutlar? (faktörleri) ortaya ç?karmakt?r. Duygusal zeka gibi çok boyutlu bir yap?y? ölçen araçlarda, analiz sonuçlar?n?n orijinal ölçe?in teorik alt boyutlar?n? (örne?in, duygusal alg?, duygusal düzenleme) yans?tmas? beklenir. Orijinal kaynakta faktör analizi sonuçlar?na dair spesifik bir bilgiye ula??lamam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale). Derecelendirme format? orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (Likert tipi veya farkl? bir format olabilir).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik Popülasyon (Ö?renciler)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik (Ortalama üniversite ö?rencisi ya??)

Popülasyon Detaylar?: Selçuk Üniversitesi'nde ö?renim gören üniversite ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Duygusal zeka düzeylerini nicel olarak ölçmeye dayal? anket metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Duygusal Yetkinlik, Ö?renci Popülasyonu, 16 Ki?ilik Faktörü, Lisansüstü Ara?t?rma, Konya.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Bilinmiyor (Tez dönemi itibar?yla Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ili?kilidir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, F. E. Ergin taraf?ndan **2000** y?l?nda tamamlanan yüksek lisans tezinde kullan?lm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin gereklilikleri hakk?nda spesifik bir bilgi bulunmamaktad?r; ancak akademik bir tezde kullan?lm?? olmas? nedeniyle, kullan?m izinleri için tez yazar?ndan veya tez dan??man?ndan bilgi al?nmas? gerekebilir. Ölçe?in orijinal PDF versiyonu kaynakta mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Ergin, F. E. (2000). *Üniversite ö?rencilerinin sahip olduklar? duygusal zeka düzeyi ile 16 ki?ilik özelli?i aras?ndaki ili?ki üzerine bir ara?t?rma* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Duygusal Zeka De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Bu nedenle maddeler burada listelenememi?tir. Detayl? bilgi için Ergin (2000) yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM